

TRUNG TÂM ĐÀO TẠO HÁN NGỮ LÀO CAI SAU MỘT NĂM HOẠT ĐỘNG

PHẠM DUY PHƯƠNG *

1. Những tiền đề cần thiết cho việc thành lập Trung tâm đào tạo Hán ngữ Lào Cai

Nền kinh tế của cả Việt Nam và Trung Quốc đang trỗi dậy mạnh mẽ, tốc độ tăng trưởng đứng hàng đầu thế giới; GDP Trung Quốc trong thời gian không xa dự báo sẽ thay thế vị trí của Nhật và có thể vượt Mỹ. Ngoại thương của Trung Quốc tăng trưởng mạnh; ở nhiều nước việc học tiếng Trung Quốc với hy vọng có được nhiều cơ hội việc làm. Mối quan hệ hợp tác toàn diện giữa Việt Nam và Trung Quốc theo phương châm 16 chữ “*Láng giềng hữu nghị, hợp tác toàn diện, ổn định lâu dài, hướng tới tương lai*” đã được các đồng chí lãnh đạo cao cấp nhất của hai Đảng, hai Nhà nước chúng ta khẳng định và ngày càng phát triển sâu rộng; Lào Cai với vị trí đầu cầu trong chiến lược phát triển kinh tế tiểu vùng sông Mê Công, trong sự hợp tác phát triển toàn diện giữa Việt Nam và Trung Quốc; Lào Cai giàu tiềm năng thiên nhiên và con người. Ngày nay, trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập kinh tế quốc tế, do khoa học và công nghệ phát triển như vũ bão, cả thế giới là một ngôi làng, “Làng Địa cầu”. Như vậy, học ngoại ngữ nói chung và Hán ngữ nói riêng là rất cần thiết; Ngôn ngữ không chỉ là ngôn ngữ, mà còn là văn hóa, là

kinh nghiệm xã hội... cho nên, có thể đạt được nhiều mục đích thông qua việc học Hán ngữ.

Với những tiền đề trên, được sự tài trợ của Đại sứ quán nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa tại Việt Nam và Học viện Hồng Hà - Vân Nam - Trung Quốc về giảng viên, về thiết bị phòng học ngữ âm, tài liệu, học liệu, UBND tỉnh Lào Cai đã ra Quyết định số 559/2005/QĐ.UBND ngày 03/10/2005 thành lập Trung tâm đào tạo Hán ngữ Lào Cai.

Quyết định này là cần thiết và kịp thời, nhằm mang lại cơ hội học tập cho nhiều người, góp phần phát triển và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực không chỉ ở tỉnh Lào Cai; góp phần vun đắp tình hữu nghị giữa hai dân tộc Việt - Trung. Mục tiêu của Trung tâm dựa trên 4 trụ cột giáo dục được nêu trong Tuyên ngôn Giáo dục cho Thế kỷ 21 của UNESCO: “*Học để biết, học để làm, học để làm người và học để chung sống với nhau*”.

* Ths. Giám đốc Trung tâm đào tạo Hán ngữ Lào Cai

2. Những thành tựu bước đầu được khẳng định

2.1. Về quy mô đào tạo: năm học 2005/2006, nhiệm vụ được giao đào tạo 2 lớp, 30 học viên/lớp Hán ngữ trình độ HSK, thực hiện 4 lớp/102 học viên (tăng 100%); một lớp 32 học viên do ngân sách cấp kinh phí đào tạo. Các lớp còn lại là do học viên đóng học phí. Đặc biệt một lớp Hán ngữ hè cho học sinh phổ thông, đối tượng hết sức tiềm năng về nguồn tuyển và khả năng phát triển nhanh kỹ năng ngôn ngữ, hiệu quả đào tạo nhìn thấy rõ do ưu thế về độ tuổi. Hy vọng, khi tốt nghiệp phổ thông cũng là lúc các em có đủ trình độ để tham gia kỳ thi Hán ngữ HSK trình độ sơ cấp, tiết kiệm nhiều thời gian cho các em.

HSK là chuẩn đánh giá Hán ngữ của Nhà nước Trung Quốc cho người nước ngoài, chia thành 11 cấp với 3 khung trình độ: Trình độ sơ cấp: gồm cấp 3, 4, 5; trình độ trung cấp gồm cấp 6, 7, 8; trình độ cao cấp gồm cấp 9, 10, 11. Với trình độ Hán ngữ từ cấp 4 trở lên, người học sẽ được đăng ký vào học các ngành khoa học tự nhiên; từ cấp 6 trở lên sẽ được đăng ký vào học các ngành khoa học xã hội của các trường Đại học Trung Quốc. Kỳ thi lấy chứng chỉ HSK là kỳ thi cấp quốc gia, thường tổ chức vào tháng 6, tháng 12 hằng năm, chỉ có một số cơ sở đào tạo được phép của nhà nước Trung Quốc mới được tổ chức kỳ thi này, nên có giá trị quốc tế, HSK tương tự như TOEFL và IELTS trong Anh ngữ.

2.2. Về chất lượng và hiệu quả đào tạo: Qua đánh giá nhận xét của giáo viên Trung Quốc, qua một số kỳ thi thử HSK và kết quả kỳ thi cuối khóa lớp HSK1A vừa qua, khoảng 70% học viên đủ khả năng thi đạt trình độ HSK sơ cấp trở lên, đây là kết quả lạc quan, nếu đặt trong mối quan hệ với thực trạng dạy và học

ngoại ngữ hiện nay. Người học tiết kiệm được cả thời gian và tiền bạc, chi phí một năm học chỉ bằng 15% chi phí đi học ở Trung Quốc, kết quả cũng không cách xa là bao, mặt khác người học có điều kiện ăn cơm nhà đi học.

Kết quả đào tạo của lớp HSK 1A như sau: *Xếp loại theo điểm Trung bình chung toàn khóa*: Loại Xuất sắc: không; Giỏi: 5 học viên (chiếm 15%); loại Khá: 14 học viên (chiếm 43,8%); loại Trung bình: 12 học viên (chiếm 37,5%); loại Yếu: 1 học viên (chiếm 3,1%);

Kết quả đánh giá trên tương đối thực chất, phù hợp với đối tượng, đảm bảo tính phân hóa, phân loại trong dạy học.

Đối với các lớp học khác do học viên đóng học phí, người học xác định rõ mục đích học, nên ý thức tự giác cũng cao và hiệu quả cũng khả quan.

3. Về xây dựng các điều kiện đảm bảo chất lượng

Thứ nhất, tập trung xây dựng chương trình đào tạo Hán ngữ trình độ HSK với mục tiêu tập trung đào tạo các kỹ năng ngôn ngữ và kỹ năng giao tiếp Hán ngữ. Kết thúc khóa học người học đủ điều kiện tham gia kỳ thi lấy chứng chỉ HSK trình độ sơ cấp. Thời lượng của chương trình gồm 1.228 tiết, gấp 1,5 lần thời lượng 01 năm học đại học cao đẳng, với 03 môn học, được cấu trúc hợp lý nhằm đạt mục tiêu trên. Nội dung chương trình bao quát hầu hết chương trình đào tạo chuyên Hán ngữ ở đại học cao đẳng.

Thứ hai, tổ chức linh hoạt, đa dạng các hình thức đào tạo phù hợp với nhu cầu, lợi ích, điều kiện cụ thể của từng nhóm học viên. Quy mô lớp học nhỏ, giảng viên Trung Quốc thực hiện 70% thời lượng, thầy có nhiều cơ hội giao tiếp

với trò, giúp trò luyện kỹ năng. Phương pháp và cách thức tổ chức đào tạo khuyến khích trò hoạt động, chỉ trong thời gian ngắn giáo viên Trung Quốc và học viên hoàn toàn có thể giao tiếp trực tiếp.

Thứ ba, về công tác quản lý: đã duy trì tốt nền nếp dạy và học, phối hợp nỗ lực các cá nhân, từng bộ phận để thực hiện tốt nhiệm vụ chung; dạy thực chất, học thực chất và thi thực chất; tập thể đồng thuận, thống nhất. Xây dựng và từng bước hoàn chỉnh các quy chế, quy định để tạo khung pháp lý ổn định cho môi trường hoạt động của Trung tâm.

Thứ tư, về đội ngũ giảng viên: yêu cầu cần có kỹ năng sư phạm cao, phẩm chất tốt. Đã có 5 giáo viên Trung Quốc sang giảng dạy, có trình độ đào tạo từ Đại học trở lên, được đào tạo chính quy, chuyên biệt, mỗi giáo viên có thời hạn công tác tại Trung tâm 06 tháng, rất nhiệt tình, để lại nhiều ấn tượng và tình cảm tốt đẹp đối với mọi người, nhất là với học viên. Giáo viên thỉnh giảng Việt Nam được lựa chọn trên cơ sở yêu cầu của học viên.

Thứ năm, về cơ sở vật chất: dù mới thành lập nhưng đến nay trang thiết bị cho giảng dạy và làm việc tương đối hoàn chỉnh và đồng bộ, hiện đại, xu hướng số hóa; điều kiện ăn ở, sinh hoạt của chuyên gia tốt và tiện nghi. Tài liệu và học liệu được trang bị từ nhiều nguồn, đủ số lượng và phong phú về chủng loại.

Thứ sáu, đẩy mạnh các hoạt động đối ngoại theo hướng đa phương hóa, đa dạng hóa, chủ động, nhờ đó vị thế của Trung tâm được nâng lên. Đến nay Trung tâm đã có quan hệ tốt với Phòng Văn hóa Đại sứ quán Trung Quốc tại Việt Nam, Học viện Hồng Hà, Đại học

Kinh tế Tài chính - Côn Minh, Trường Ngôn ngữ và Văn hóa Phương Đông Côn Minh.... Nhiều tổ chức, cá nhân trong nước và ngoài nước đã đến đặt vấn đề tìm kiếm cơ hội hợp tác và liên kết đào tạo, nhưng do cơ sở vật chất hiện tại chưa đáp ứng được, nhất là về chỗ ở cho học viên.

4. Định hướng phát triển trong giai đoạn tới

- Giai đoạn từ nay đến năm 2010: từng bước đưa Trung tâm trở thành Trung tâm đào tạo Hán ngữ chất lượng cao của khu vực, tăng dần quy mô đào tạo phù hợp với điều kiện hiện có và nguồn tuyển sinh, giữ ổn định 4, 5 lớp; với lưu lượng khoảng 100 học viên.

- Giai đoạn sau năm 2010: quy mô từ 10 đến 15 lớp, lưu lượng từ 200 đến 300 học viên/năm; Với quy mô này, hoàn toàn phù hợp với cơ sở vật chất sẽ được tiếp thu của Trường CĐSP. Đa dạng hóa loại hình đào tạo và bồi dưỡng Hán ngữ; phạm vi ảnh hưởng không chỉ trong tỉnh Lào Cai.

- Chú trọng xây dựng các điều kiện để đảm bảo chất lượng: đội ngũ đủ về số lượng, mạnh về chất lượng, đảm bảo tỷ lệ có 01 giáo viên Trung Quốc cho 1 lớp, chủ động nguồn cung giáo viên, giáo viên thỉnh giảng được lựa chọn có chất lượng. Xây dựng hệ thống các giải pháp tổ chức đào tạo và quản lý hợp lý, khoa học, lấy chất lượng, hiệu quả đào tạo và phát triển bền vững làm nền tảng. Xây dựng cơ sở vật chất theo hướng hiện đại hóa, chuẩn hóa, đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ.

(Xem tiếp trang 83)